

Samenvatting score cultuurhistorisch rapport

Nr	Criteria	Toegekende score
	Functie en bouwjaar	
7	Van belang vanwege cultuurhistorische aspecten vanwege het (voormalige) gebruik.	1
8	Object vóór 1960 (ouder dan 50 jaar)	2
	Stijl en gaafheid	
9	Van belang vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur.	1
10	Van belang vanwege een bepaalde stijl of bouwtrant.	1
11	Van belang vanwege bijzondere esthetische kwaliteiten (zoals gevelindeling, bijzondere detaillering, materiaal en/of kleurgebruik etc.)	3
12	Van belang vanwege een unieke (bouw)techniek of (bouw)type.	1
13	Van belang vanwege een bekende architect en/of de plaatselijke, regionale en/of landelijke architectuurgeschiedenis.	1
14	Van belang vanwege de oorspronkelijkheid of de bijzonderheid van (een onderdeel van) het exterieur.	1
	Historisch belang	
15	Van belang vanwege het feit dat het object samen met andere delen of objecten (gebouwen, hekwerken, entree, tuin) een karakteristiek historisch complex of historisch stedenbouwkundig structuur vormt.	1
16	Van belang vanwege het feit dat het object als onderdeel van een historisch gegroeid stedelijk gebied, lint of landelijk gebied daarin beeldbepalend is.	1
17	Van belang vanwege de bijzondere betekenis van het object voor het aanzien van een streek, stad, dorp of wijk (oriëntatiepunt)	1
18	Van belang vanwege het feit dat het object deel uitmaakt van een gebied met een grote continuïteit, waardoor het historische patroon van verkaveling, wegen en waterlopen goed geconserveerd is gebleven.	0
19	Van belang vanwege de historische herinne-ringen verbonden aan het object in de ruimste zin van het woord (feiten, gebeurtenissen, eigenaren/bewoners, beroepen etc.)	2
20	Van belang vanwege een plaatselijke, regionale of landelijke historische ontwikkeling (op sociaal, cultureel, technisch, bestuurlijk, economisch gebied etc.)	2
	Totale score	18

Toelichting¹

Opgemerkt wordt dat bij het opstellen van het cultuurhistorisch rapport uitsluitend het exterieur is geschouwd, gefotografeerd en opgenomen, beoordeeld en gewaardeerd. Bij deze opname is het interieur buiten beschouwing gebleven, omdat dit buiten de opdracht viel.

In deze toelichting zijn niettemin enkele bouwhistorische interieuronderdelen genoemd van deze voor de gemeente Edam-Volendam unieke stolpboerderij.

¹ Deze toelichting dient eveneens te worden beoordeeld in samenhang met voornoemd cultuurhistorisch rapport.

Ad 7:

De (voormalige) stolpboerderij representeert de functie van het agrarische bedrijf en woonhuis onder één dak.

Ad8:

Dit onderdeel heeft geen toelichting.

Ad9:

De (voormalige) stolpboerderij is gaaf als bouwmassa (gevels en kap met pannen), in zijn verschijningsvorm en qua compositie van de gevels, de vensters, de dakkapel aan de voorzijde en het schilddak.

Ad10:

Zonder het interieur te hebben opgenomen kan op basis van de schouw van het exterieur worden aangenomen dat dit object een goed voorbeeld is van zogenaamde Friese huisgroep². In deze unieke architectuur- en bouwstroming, waarin deze (voormalige) stolpboerderij een belangrijke rol vervult, is sinds de 17e eeuw voor dit type boerderij de wens geëvalueerd om het wonen en werken, d.w.z. de bewoners, het vee en het voer, onder één dak te brengen. Hierop moet de indeling van de boerderij zijn geënt. In de materialisering van de gevels is het gebruik van de ruimten daarachter afleesbaar. Achter de rabatdelen bevindt zich de voormalige stal en achter de bakstenen gevels zijn de oorspronkelijke functies "wonen" en "overige bedrijvigheid" terug te vinden.

Ad 11:

De authentieke verschijningsvorm van de bouwmassa, de bakstenen en houten gevels, de detailleringen van de vensters (kozijnen en ramen) en de toegang, de gevellijst die de voorgevel afsluit, de kap met de rode Hollandse pannen maken deze (voormalige) stolpboerderij uniek in Edam. Hierdoor is sprake van bouwhistorische - en architectuurhistorische kwaliteiten van het object.

Ad1 12:

De uniciteit van de (voormalige) stolpboerderij komt tot uiting in de rechthoekige plattegrond met de nokrichting haaks op de straat. Uit de gevelindeling is af te lezen dat in het object het hoogteverschil tussen de openbare weg en het naast - en het achterliggende erf zichtbaar moet zijn.

Hoewel niet vanaf de openbare weg direct zichtbaar is, valt uit de compositie van de plattegrond, de gevels, de kap en het namens de eigenaar overgelegde funderingsrapport af te leiden, dat zich in deze boerderij een gebintstelsel zou moeten bevinden van een zelfdragend houtskelet. Dit bestaat uit een zgn. dakbalkconstructie als onderdeel van een samengesteld gebintstelsel van gebinten, gebintplaten, schoren, stijlen en sporen³.

Ad 13:

Het gebouw is uniek als één van de laatste authentieke stolpboerderij qua lokale architectuurgeschiedenis. Het gebouw neemt tevens een prominente plaats in binnen de regionale architectuurgeschiedenis⁴.

Ad 14:

Ondanks de matige en op onderdelen zelfs slechte bouwtechnische kwaliteit, heeft dit object de authentieke verschijningsvorm van een stolpboerderij nadrukkelijk behouden. Uniek aan het Oorgat is de vrije ruimte ten opzichte van de bebouwing aan de rechterzijde, waardoor er een wijds uitzicht is over de achter gelegen landerijen. Het gebouw heeft voorts een marktante verschijningsvorm door de ligging ten opzichte van de straat. Van veraf, onder andere gezien vanaf de Kooiweg en de Zeevangsdijk, is het rode schilddak duidelijk zichtbaar.

² Duizend jaar bouwen in Nederland, deel II, Mr. S.J. Fockema Andreae, prof.dr. E.H. ter Kuile en R.C. Hekker

³ Landelijke bouwkunst: Historische boerderijen. Ellen van Olst

⁴ Zie beleid provincie Noord-Holland

Ad 15:

Het object is gelegen aan het Oorgat. Deze straat vormde tot de aanleg van de Afsluitdijk de waterkering tussen de ontsluiting van de haven van Edam en de achterliggende polder die een onderdeel vormt van de Stelling van Amsterdam en onbebouwd moet blijven. In deze structuur is het object van groot belang vanwege de situering aan de straat en de vrije ligging ten opzichte van de belendingen en de achterliggende polder.

Het aflopende talud ter plaatse van de vrije ruimte aan de rechterzijde van het object is uniek in deze omgeving en maakt onderdeel uit van de oorspronkelijke stedenbouwkundige structuur van de openbare weg van het Oorgat en het open landschap c.q. landelijke gebied van de daarachter gelegen polder.

Ad 16:

Door de verschijningsvorm met voor- en rechterzijgevel, het schilddak met rode pannen en de nok haaks op de straat manifesteert het gebouw zich niet alleen prominent aan de openbare weg van het Oorgat, maar is het ook beeldbepalend vanuit de polder, de Kooiweg en de Zeevangsdijk.

Ad 17:

De bouwmassa bevindt zich aan de rand van de historische dorpskern van Edam, is vrij gelegen ten opzichte van de belendingen aan de straat en is manifest zichtbaar vanuit de polder.

Ad 18:

Dit onderdeel heeft geen nadere toelichting.

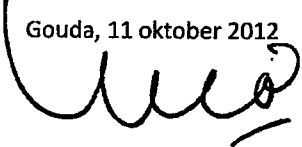
Ad 19:

Dit bouwwerk representeert onmiskenbaar de agrarische ontwikkeling in de 19^e eeuw aan de rand van de dorpskern van Edam. Het is met de grootste zorg gebouwd in de traditie van historische en agrarische ontwikkeling in Edam en in de stolpen architectuur in Noord-Holland.

Ad 20:

Deze stolpboerderij behoort tot de z.g. Friese huisgroep⁵ en representeert een ontwikkeling in de agrarische bedrijfsvoering van het werken en wonen onder één dak. Hoewel niet zichtbaar vanaf de openbare weg moet het authentieke gebintstelsel nog aanwezig zijn, waardoor dit object tot de typologie van de stolpboerderijen behoort. De bouwtechniek en de gebruiksfilosofie van wonen, werken en opslag onder één dak zorgt dat dit object niet alleen van groot lokaal -, maar ook van boven-lokaal belang is. In economisch opzicht herinnert dit object aan de agrarische bedrijfsvoering, zoals vele eeuwen tot aan het midden van de vorige eeuw gangbaar was en die in deze vorm mede door de schaalvergroting en mechanisatie in deze bedrijfstak bijna geheel is verdwenen.

Gouda, 11 oktober 2012

Dick H.J. Visse

Eigenaar/directeur Adviesbureau MSP

Turfmarkt 52, 2801 HB Gouda

www.monumentenzorg.com

⁵ Duizend jaar bouwen in Nederland, deel II, Mr. S.J. Fockema Andreae, prof.dr. E.H. ter Kuile en R.C. Hekker